**OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ** **Muistio** **Liite 1**
Hallitusneuvos 25.5.2022
Joni Hiitola

**Sopimus luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston perustamisesta**

## 1 Asian tausta

Hallitusohjelman luvun 3.7.1 (Kulttuuri, nuoriso ja liikunta-asiat) mukaan tavoitteena on, että luovien alojen työpaikat lisääntyvät, osuus BKT:sta nousee ja työntekijöiden työskentelyedellytykset paranevat. Yhtenä keinona tämän tavoitteen saavuttamiseksi hallitusohjelmassa mainitaan luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston perustaminen pitkän aikavälin investointina.

Hallitusohjelman kirjauksen perusteella valtion vuoden 2022 talousarvioon momentille 29.80.58 on otettu 7 500 000 euron määräraha luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston pääoman maksamiseen. Määrärahan käytön edellytyksenä on, että yksityiset rahoittajat osallistuvat pääoman maksamiseen vähintään saman suuruisella osuudella kuin valtio, valtion osuuden ollessa kuitenkin enintään 7 500 000 euroa. Määräraha on kolmivuotinen siirtomääräraha.

Momentin selvitysosan mukaan valtion ja yksityisten säätiöiden yhteinen rahasto perustetaan, jos ulkopuolista rahoitusta saadaan vähintään 5 000 000 euroa. Rahaston pääoma ja sen tuotto on tarkoitus käyttää kulttuurin ja luovien alojen tukemiseen rahaston perustamista seuraavien kymmenen vuoden aikana. Rahastosta myönnetään tukea eri taiteenalojen tuotantoihin ja muuhun toimintaan ja alan toimijoiden toiminnan kehittämistä koskeviin hankkeisiin. Tukea kohdistettaisiin laajasti Suomen eri alueille. Valtion rahoitusosuuden suorittamisen ehtona on, että yksityisten rahoittajien osuus on vähintään saman suuruinen kuin valtion rahoitusosuus. Yksityisen rahoituksen tulee olla aidosti uutta yksityistä pääomaa.

Rahaston perustamisesta on neuvoteltu merkittävimpien kulttuuria tukevien yksityisten säätiöiden kanssa. Rahaston perustamiseen on sitoutunut osallistumaan neljä säätiötä: Suomen kulttuurirahasto, Alfred Kordelinin säätiö, Jenny ja Antti Wihurin rahasto sekä Svenska kulturfonden.

## 2 Rahaston perustaminen

Rahasto perustetaan erillisrahastona Suomen kulttuurirahasto rs:n yhteyteen. Valmistelussa oli esillä vaihtoehtona myös itsenäisen säätiön perustaminen, mutta tätä ei pidetty tarkoituksenmukaisena hallinnollisen raskauden ja suurempien hallintokulujen vuoksi.

Rahastolle on valmisteltu säännöt opetus- ja kulttuuriministeriön ja perustajarahastojen yhteistyönä. Rahaston nimi on Uudet klassikot - Nya klassiker. Rahaston tarkoituksena on sääntöjen mukaan tukea suomalaisen taiteen kentällä asemansa jo vakiinnuttaneiden taidealan toimijoiden työskentelyn ja kasvun edellytyksiä valtion ja perustajasäätiöiden nykyisistä rahoitusmalleista riippumattomalla ja niistä poikkeavalla tavalla. Rahaston erityisenä tavoitteena on: tukea taiteen asemaa ja merkityksellisyyttä yhteiskunnassa panemalla painoa taiteen sisäisen näkemyksen ohessa myös taiteen vastaanottajien omalle kokemukselle, kannustaa organisaatioita ja niissä toimivia tai-

teilijoita hallinnolliset rajat ja rahoitusmuotojen rajat ylittävään yhteistyöhön sekä parantaa taiteellisen tuotannon kustannustehokkuutta kasvattamalla teosten ja tuotantojen elinkaarta, yleisömääriä, levinneisyyttä ja tunnettavuutta.

Rahaston tuki kohdistetaan alkuvaiheessa esittävän taiteen yhteisöille. Rahaston tuki pyritään myöhemmin laajentamaan myös muille taiteenaloille ottaen kuitenkin huomioon rahaston toimintatavan soveltuvuus kyseisille taiteenaloille sekä rahaston tarkoitus ja tavoitteet. Rahasto ei kuitenkaan voi pyrkiä tasapuolisuuteen eri taiteenalojen tukemisessa. Rahasto toteuttaa tarkoitustaan myöntämällä hakemuksesta riittävän suuria ja pitkävaikutteisia apurahoja taiteellista toimintaa harjoittaville yhteisöille ja säätiöille, jotka eivät ole valtionosuusjärjestelmän piirissä.

Rahastolla on toimikunta, jonka jäsenistä valtion nimeää neljä ja kukin perustajasäätiö yhden. Toimikunnan tehtävänä on mm. luoda tarkemmat apurahan myöntämisen periaatteet ja käytännöt, järjestää hakumenettely ja tehdä esitys apurahansaajista. Muodollisesti päätöksen apurahojen myöntämisestä tekisi kuitenkin toimikunnan esityksestä Suomen kulttuurirahaston hallitus, koska säätiölaki ei tältä osin mahdollista päätösvallan delegointia säätiön hallitukselta.

Rahasto perustettaisiin enintään 10 vuoden määräajaksi ja myös rahaston pääoma käytettäisiin tänä aikana rahaston tarkoituksen toteuttamiseen.

Apurahojen lisäksi rahastosta voitaisiin maksaa vain apurahojen hakuun ja myöntämiseen välittömästi liittyviä välttämättömiä menoja, kuten ilmoituskuluja, sekä toimikunnan yksimielisellä päätöksellä muita rahaston tarkoituksen edistämiseen välittömästi liittyviä kuluja. Suomen kulttuurirahasto ei peri rahastolta hallintokuluja. Rahaston pääoma pidetään erillään Kulttuurirahaston sijoitusomaisuudesta niin, että Kulttuurirahasto maksaa sille yhden prosentin sisäistä korkoa.

## 3 Taloudelliset vaikutukset

Neljä perustajasäätiötä ovat sitoutuneet maksamaan rahaston perustamispääomaan yhteensä 5 000 000 euroa. Valtion osuus rahaston pääomasta olisi perustamisvaiheessa samoin 5 000 000 euroa. Jos perustajasäätiöt tai muut tahot myöhemmin kasvattavat rahaston pääomaa ja pääoman lisäys täyttää valtion talousarviossa asetetut vaatimukset, valtio osoittaa pääomaan vastaavan lisäyksen. Valtion osuus rahaston pääomasta voi kuitenkin olla yhteensä enintään 7 500 000 euroa.

## 4 Esitys

Opetus- ja kulttuuriministeriö tekisi Suomen Kulttuurirahasto sr:n kanssa sopimuksen kanssa luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston perustamisesta erillisrahastona Suomen kulttuurirahaston yhteyteen.

## 5 Toimivalta

Valtioneuvoston määräys asioiden käsittelystä raha-asiainvaliokunnassa (kohdat 2.1.1 ja 2.1.3)